

Az Ellenzéki Kerekasztal ülése 1989. szeptember 18.

Helyszín: az Országház 55. sz. tanácsterme.

Résztevők:

Tölgyessy Péter soros elnök	<i>Szabad Demokraták Szövetsége</i>
Antall József	<i>Magyar Demokrata Fórum</i>
Áder János	<i>Fiatalkor Demokraták Szövetsége</i>
Balás István	<i>Magyar Demokrata Fórum</i>
Balsai István	<i>Magyar Demokrata Fórum</i>
Baranyai Tibor	<i>Magyarországi Szociáldemokrata Párt</i>
Bejczy Sándor	<i>Független Kisgazdapárt</i>
Boross Imre	<i>Független Kisgazdapárt</i>
Csákos Mihály	<i>Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája</i>
Csanádi Mária	<i>Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája</i>
Domonkos István	<i>Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság</i>
Fodor Gábor	<i>Fiatalkor Demokraták Szövetsége</i>
Füzesy Tibor	<i>Kereszténydemokrata Néppárt</i>
Gaskó István	<i>Magyarországi Szociáldemokrata Párt</i>
Hankiss Elemér	<i>Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája</i>
Horváth Balázs	<i>Magyar Demokrata Fórum</i>
Kis János	<i>Szabad Demokraták Szövetsége</i>
Kónya László	<i>Magyar Néppárt</i>
Kövér László	<i>Fiatalkor Demokraták Szövetsége</i>
Mécs Imre	<i>Szabad Demokraták Szövetsége</i>
Morvai László	<i>Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság</i>
Pető Iván	<i>Szabad Demokraták Szövetsége</i>
Pokorni Zoltán	<i>Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája</i>
Prepeliczay István	<i>Független Kisgazdapárt</i>
Sólyom László	<i>Magyar Demokrata Fórum</i>
Szabad György	<i>Magyar Demokrata Fórum</i>
Szelényi Zsuzsa	<i>Fiatalkor Demokraták Szövetsége</i>
Szigethy Gábor	<i>Magyar Demokrata Fórum</i>
Telegdi János	<i>Kereszténydemokrata Néppárt</i>
Timkó Iván	<i>Magyar Demokrata Fórum</i>
Torgyán József	<i>Független Kisgazdapárt</i>
Varga Csaba	<i>Magyar Néppárt</i>
Vigh Károly	<i>Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság</i>
Vitézy László	<i>Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája</i>
Zétényi Zsolt	<i>Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság</i>

Munkatárs:

Vargáné Csorba Éva

Az ülésen megtárgyalt kérdések:

Az alkotmány módosítása ügyében lebonyolított egyeztető megbeszélés eredményei: az Alkotmánybírósággal kapcsolatos további tárgyalást igénylő kérdések; az ombudsman intézményének bekerülése az alkotmányba; a köztársasági elnök megválasztásának kérdései, az Állami Számvevőszék intézményének felállításával kapcsolatos kérdések.

A politikai egyeztető tárgyalások eredményeit rögzítő megállapodás aláírása, illetve az aláírás elutasítása, az EKA-n belüli eltérő álláspontok.

A párttörvény tervezetének függőben maradt kérdései, ezek lezárásának módja, különnyilatkozatok megfogalmazása. A vagyoni és finanszírozási kérdésekben fennmaradt ellentétek.

A választójogi törvény ügyében született megállapodások és a még vitatott kérdések.

Az EKA szervezeteinek döntése a politikai egyeztető tárgyalásokat lezáró megállapodás aláírásának kérdésében.

* * *

Tölgyessy Péter: Tekintettel arra, hogy öt órakor át kell mennünk a másik terembe, úgy szeretném vezetni a

mai ülést, hogy nagyon rövid hozzászólásokkal, és veszem azt a bátorságot magamnak, hogy a hosszabb hozzászólásokba közbe fogok vágni. Köszönöm szépen, és akkor parancsoljon.

Vargáné Csorba Éva: Kedves uraim! A mai plenáris ülésre száz meghívót küldtek ki különböző független és más, a tárgyalásban részt nem vevő szervezetek számára is. Rengetegen lesznek a Vadászteremben, ezért a megállapodásoknak megfelelően ma kivételesen meg kell tartanunk a plenárison este hét órától azt, hogy minden szervezettől csak három ember vesz részt. Kérem szeretettel, mondják végig. Bajcsy-Zsilinszky Társaságtól kinek a nevét adhatom le?

Zétényi Zsolt: Vigh Károly, Morvay László és Zétényi Zsolt.

Vargáné Csorba Éva: Fidesz. *(Boross Imre: Még nincs itt.)* Független kiscgazdák?

Boross Imre: Boross, Prepeliczay, Bejczy.

Vargáné Csorba Éva: Kereszténydemokraták?

Teleki János: Füzessy Tibor, Teleki János és Gáspár Miklós.

Vargáné Csorba Éva: MDF?

Szabad György: Sólyom László, Antall József, Szabad György.

Vargáné Csorba Éva: Köszönöm. SZDSZ?

Tölgyessy Péter: Pető Iván, Tölgyessy Péter. Kész.

Vargáné Csorba Éva: Szociáldemokraták?

Gaskó István: Révész András, Baranyai Tibor, Gaskó István.

Vargáné Csorba Éva: Nagyon szépen köszönöm.

Tölgyessy Péter: Akkor kezdenék az ülést.

Vitézy László: Liga?

Vargáné Csorba Éva: Ja, bocsánat...

Vitézy László: Csákó Mihály, Vitézy László, és most dől el a harmadik. Horn Gábor, de helyette valaki jön.

Vargáné Csorba Éva: Csomós Gyula, azt hiszem...

Tölgyessy Péter: Megkezdzenék az ülést. Napirendre az volna a javaslatom, hogy a bizottságok sorszámanak megfelelően, amilyen gyorsan csak lehet, haladjunk végig a középszintű ülés napirendjén. El is kezdeném az első bizottságot. Itt az első kérdés, ahogy sorrendben következnek, az Alkotmánybíróság ügye.

Szombat, vasárnap Sólyom Lászlóval ketten az Igazságügyi Minisztériumban megtárgyaltuk az Alkotmánybíróság kérdését, és lényegében egész minimális különbségekkel konszenzusra is jutottunk. Utána az igazságügyminiszter-helyettes, Kilényi Géza fogta ezt a tervezetet és több helyen belenyúlt, a saját testére próbálta szabni ezt a dolgot, így most... *(Boross Imre: Soványabb lett.) (Derűltég.)* Inkább azt mondanám, hogy ellentmondásos lett, így aztán most több olyan kérdés van, amivel mi nem értünk egyet. Ezért föl fogjuk vetni a középszinten. *(Varga Csaba: Például?)* A legfontosabbakon végigmegyek.

Az első: javasoltuk, hogy az Alkotmánybíróságnak a jogköre terjedjen ki a nemzetközi szerződésekbe ütköző jogszabályok felülvizsgálatára is. Második ilyen kérdés volt, hogy mi javasoltuk, hogy az Alkotmánybíróság tagja nem lehet az, aki a választást megelőző négy évben a kormány tagja, vagy valamely párt alkalmazottja volt, valamint az sem, aki vezető államigazgatási tisztséget tölt be. Ez a szabály nyilvánvalóan kizárná a mai igazságügyi vezetést az Alkotmánybíróságból, ezért Kilényi Géza ezt elvetette. Akkor a jelölésre mi azt javasoltuk, hogy a parlamenti képvisellel rendelkező pártok által egy-egy fő, tehát függetlenül... a párt nagyságától függetlenül egy-egy főből álljon a jelölőbizottság. Tehát így az MSZMP, illetve mondjuk a Demokrata Fórum is egy-egy főt delegálna ebbe a bizottságba. Ez sem tetszett, [pedig] ebben meg is egyeztünk. Ehhez képest a Kilényi Géza megjáratott, hogy esetleg őt nem választanák meg, és így bevette a Magyar Jogász Szövetséget és a Magyar Tudományos Akadémiát is.

Akkor a következő elem. A mi javaslatunk - és itt a Harmadik Fél is egyetért -, hogy a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően az elnököt nem az Országgyűlés választja közvetlenül, hanem az Országgyűlés megválasztja az alkotmánybírókat, akik aztán maguk közül választanak maguk fölé elnököt. *(Sólyom László: Rotációval.)* Hároméves rotációval, ezt elfogadták ott az ülésen, Kilényi Géza láthatóan legszívesebben elnök lenne, mert közvetlen választást javasolt.

Mennék tovább, most egyelőre nem látok itt... Igen. Mi javasoltuk azt, hogy bárki indíthat keresetet az Alkotmánybíróság előtt, az igazságügy... *(Varga Csaba: Elfogadták?)* Nem fogadták el. Ott az ülésen elfogadták, ma a Kajdi József azt mondta nekem, hogy Kilényi Géza erre azt válaszolta: kérem, akkor sok munkánk lesz - így, többes számban -, ezért a "bárki"-t is korlátozni akarta. Ezt is föl fogjuk vetni, térjünk vissza a "bárki"-hez. *(Mécs Imre: Ez elfogadhatatlan.)* Micsoda? *(Mécs Imre: Hogy ne lehessen indítani.)* De bizonyos... Komplikáltabb ennél, szóval bizonyos esetekben lehet, bizonyosakban nem, de nem olyan széles az indítási jogkör, mint ahogy mi képzeljük, ő szűkebbre gondolta. Túl hosszú volna ahhoz, hogy én most itt elmondjam, de ha valaki kívánja, nagyon szívesen megteszem. *(Antall József: Nem kívánjuk.)* Igen. Van még...

az egész apróságokat nem mondom.

Antall József: De ott mondd?

Tölgyessy Péter: Persze, persze, ezeket középszinten mind meg kell vitatni.

Sólyom László: Lenne javaslatunk, Péter, szabad?

Tölgyessy Péter: Igen.

Sólyom László: Mindenhez ragaszkodunk és fenyegetőzünk, hogy nincs konszenzus, kivéve azt, hogy négy évvel előtte nem lehet igazgatási vezetőnek lenni, ezt most... ettől el lehet tekinteni az első két menetben.

Tölgyessy Péter: Majd ezt meglátjuk, ott eldöntjük.

Sólyom László: Jó, csak ez az egy, amiben lehet engedni, hogyha nagyon kell.

Tölgyessy Péter: Igen, és én valahogy úgy képzelem ennek a tárgyalását, hogy sem ott rögtön, ha ők nem engednek, akkor ne engedjünk mi sem. Gyűjtsük csokorba, és mikor látjuk az összes olyan kérdést, amelyekben... *(Többen érkeznek a terembe.) (Félhangosan.)* Nem tudom. Talán az egyik srác az fideszes, de a többieket én nem látom. Liga és Fidesz. Ketten fideszesek, a többieket nem ismerem.

No, tehát gyűjtsük csokorba össze az ellentmondásokat, és akkor engedjünk bármiben is. Ne sorrendben, mert a sorrendek úgy kedveznek, hogy az elején vannak olyanok, amiben tulajdonképpen egyetérthetünk, és a végén jönnek a nagy dolgok. Ezért kell ezt csokorba kötni. Ennyit az Alkotmánybíróságról, tehát az fölállítható. Tehát ami az alkotmányba bekerülne, abban teljes konszenzus van.

S ezen túl fölvetődött, már itt a 6-os számú bizottságunk megegyezett abban, hogy legyen egy politikai ombudsman. Nekem az a személyes véleményem, hogy ez nemigen jó; ha már ombudsman, akkor rendes közjogi ombudsman legyen, ezért - ugyan nem volt erre felhatalmazásunk, de - Sólyom Lászlóval elfogadtuk azt, hogy az alkotmányba bekerüljön az ombudsman intézménye, de nem kerül fölállításra. Oly módon kerül be, hogy lenne egy általános ombudsman felállítására felhatalmazás, és lenne külön ombudsmanok fölállítására felhatalmazás. Ilyen külön ombudsman lehet egy adatvédelmi biztos, aki az informatikai törvény kapcsán jelenne meg; ilyen lehetne egy környezetvédelmi ombudsman, és ilyen lehetne egy kisebbségvédelmi ombudsman, aki nemzetiségek ügyeiben járhatna el. De egyelőre csak egy elvi lehetőség lenne arra, hogy később a fölállításuk megtörténjen. Ennyi volna ebben a két ügyben.

Azt hiszem, a következő kérdés a köztársasági elnöknek az ügye. Én nem akarok itt most ezen hosszú vitát nyitni, ezért elmondanám, hogy mi a Szabad Demokraták Szövetségének a véleménye. A Szabad Demokraták Szövetsége megvizsgálta az első időszaknak a jegyzőkönyvét és abban megállapította, hogy meg lenne az a joga, hogy megvétózza ezt a kérdést, akár egy szervezet is megvétózhatná, és ez azt jelentené, hogy az Ellenzéki Kerekasztal ebben a kérdésben nem nyilváníthatna álláspontot. Természetesen mi nem akarjuk megakadályozni az Ellenzéki Kerekasztal azon tagjait, akik jónak látják ezen intézmény felállítását, ezért az a javaslatunk, hogy a plenáris ülésen, azok akik úgy látják, hogy ez egy helyes intézmény, azok írják alá a megállapodást. A Szabad Demokraták Szövetsége a maga részéről ezt nem tudja megtenni, ehelyett egy rövid nyilatkozatot fog tenni ebben a kérdésben, amelyben nagyon röviden és sordino módon elmagyarázza azt, hogy ő miért nem vállalja itt e lépésnek a megtételét. Ez volna a Szabad Demokraták Szövetségének ebben az ügyben a javaslata, tehát szabad utat nyit, és lemond a vétójogáról. Ez elfogadható-e?

Antall József: Kérjük a többit, miután mi kinyilvánítottuk akkor, és abban maradtunk, hogy a többi szervezet hétfőn nyilatkozik...

Tölgyessy Péter: Azt az öt szervezetet, aki megszavazta, azt tulajdonképpen nem kérdezem. A Fidesz... Nem tudom, a Fidesznek hivatalos képviselője jelen van-e?

Szelényi Zsuzsa: *(A mondat eleje nem érthető)* ...ebben a kérdésben csatlakozunk a Szabad Demokraták Szövetségéhez.

Tölgyessy Péter: Köszönöm szépen. A Szociáldemokrata Pártot kérdezem.

Gaskó István: Mi már a múlt héten mondtuk, hogy nem vétózunk.

Tölgyessy Péter: Igen, ez azt jelenti, hogy a Szociáldemokrata Párt megteszi ezt az aláírást...

Gaskó István: Még majd eldöntjük. Még várunk.

Tölgyessy Péter: Még nem döntötte el. Köszönöm szépen. A Ligát szeretném megkérdezni. *(Vitézy László, Csáková Mihály és Pokorni Zoltán összehajolva beszélget.)*

Vitézy László: A Liga... Tárgyalunk! *(Derültség.)* Gyerekek, nem hiszem... *(a mondat további része nem érthető.) (A Liga három képviselője elvonul.)*

Többen: Nincs vétójoga.

Antall József: Kérdésünk lesz ezzel kapcsolatban. Kérdésünk az, hogy a konszenzusnak több tárgya van. Tehát az egyik az alkotmánymódosítás... A szabaddemokraták egyáltalán nem írják alá, az alkotmány egészét illetően sem, vagy csak ezt a záradékot nem írják alá?

Tölgyessy Péter: Mi, úgy látjuk célszerűnek, hogy ez a kérdés annyira fontos, hogy megtéveszteni a

lakosságot, ha csak erre az egy kérdésre vonatkozna az alá nem írás. Ezért az egész megállapodást nem írjuk alá. *(Antall József: Tehát az egész megállapodást.)* Tehát nem aláírunk és záradékolunk, hanem az egész megállapodást nem írjuk alá.

Antall József: Tehát az egész megállapodást nem írják alá?

Tölgyessy Péter: Igen. Az egész megállapodást nem írjuk alá.

Antall József: Nyilván a Fidesz is, mivel mindenben hasonló, akkor ezt tudomásul veszi.

Tölgyessy Péter: Nem tudom. Nem tudom, hogy a Fidesz mint mond...

Szabad György: Az egész megállapodást... szeretném konkretizálni. Ez annyit jelent, hogy az alkotmánymódosítással kapcsolatos megállapodást, vagy pedig ez kiterjed...

Tölgyessy Péter: Kiterjed az egész megállapodásra.

Szabad György: Valamennyi, beleértve a választójogi...

Tölgyessy Péter: A választójogi törvényt is beleértve. Természetesen.

Antall József: Az egész mai tárgyalásra. Az egész eddigi munkánk, magyarul ...

Tölgyessy Péter: Így van. Nem tudom, hogy a Fidesznek mi az álláspontja, bizonyísten.

Antall József: Már közölték, hogy...

Tölgyessy Péter: De ebben a kérdésben is azonos a véleménye a Fidesznek, mint a...?

Szelényi Zsuzsa: Igen. A megállapodás aláírásától nem akarunk senkit megfosztani, de amiben nem sikerült döntésre jutni, abban nem tudunk további engedményeket tenni, és ezért az egész paktumot, ami aláírásra kerül, azt nem tudjuk elfogadni.

Boross Imre: Tehát akkor úgy érthetem, hogy alá tetszik írni... *(Szelényi Zsuzsa: Nem.)* Ő nem így mondta, a hölgy a következőt mondta: amiben megállapodás van... *(Antall József: Egyértelmű...)*

Szelényi Zsuzsa: Szó szerint úgy szól... *(néhány szó nem érthető)* hogy a vétójogunkról lemondunk ebben az esetben, és az egészet nem írjuk alá. *(Egyszerre többen beszélnek.)*

Antall József: Akkor kérdezzük meg a Ligát. *(Egyszerre többen beszélnek.)*

Tölgyessy Péter: Nem tudjuk megkérdezni, kimentek. Óhajt még valaki ezzel a témával foglalkozni, vagy áttérhetünk a következőre?

Antall József: Pillanat, még akkor meg kell... A Szociáldemokrata Párt aláírja, vagy... Nem értettem.

Baranyai Tibor: Várjuk a dr. Révész [András]t, hogy megérkezzen, de ettől függetlenül mi ki fogunk alakítani egy közös álláspontot.

Antall József: Már a Szociáldemokrata Párt?

Gaskó István: Igen. Nyilván.

Antall József: Értjük. Tehát akkor...

Gaskó István: Mi nem vétózunk, az biztos.

Antall József: Körülbelül akkor, ha szabad, akkor azért foglaljuk össze...

Tölgyessy Péter: Igen, összefoglalnám. *(Antall József: Tedd meg.)* Tehát úgy látom, hogy az Ellenzéki Kerekasztal ma alá tud írni egy megállapodást, mert teljesen egyértelmű, hogy senki sem vétózott, hiszen akinek vétójoga van, az lemondott róla, a Ligának pedig egyébként sincs vétójoga, tehát ő csak abban a kérdésben dönt, hogy aláír-e vagy sem.

Antall József: Szabad Demokrata Szövetség [sic!] eldöntötte, hogy nem írja alá, a Fidesz eldöntötte, hogy nem írja alá, de megjelennek a plenáris ülésen? *(Tölgyessy Péter: Megjelennek a plenáris ülésen.)* És ott egy nyilatkozatot... *(Tölgyessy Péter: Ott egy rövid nyilatkozatot akarnak tenni.)* Ott egy rövid nyilatkozatot... Én azt javaslom, majd a mi öt szervezetünk is tegyen akkor egy nyilatkozatot. *(Vigh Károly: Igen. Feltétlenül.)* A szocdem párt el fogja dönteni, majd akkor...

Gaskó István: El fogja dönteni. Még a középszintű tárgyalástól is függ.

Antall József: Igen, hát ez természetes, akkor eldönti az álláspontját.

Tölgyessy Péter: A Szociáldemokrata Párt időben el fogja dönteni, ebben bizonyos vagyok.

Antall József: Mi is bizonyosak vagyunk. És még akkor a Liga? A Ligánál csak arról van szó, hogy azonos lesz a másik két szervezettel. Mert akkor...

Zétényi Zsolt: Közös nyilatkozat lesz az ellenzők részéről? Vagy külön?

Tölgyessy Péter: Én úgy tudom... Én egész nap tárgyaltam, úgyhogy alig tudom pontosan. Én úgy tudom, hogy a Szabad Demokraták Szövetsége fog tenni egy nyilatkozatot és a Fidesz... *(Kónya László: Csatlakozik.)* fog tenni egy kommentárt vagy egy nyilatkozatot. Ha nem tévedek. De lehet, hogy tévedtem ebben.

Antall József: Én azt javaslom majd a mi szervezeteinknek, hogy akkor fejezzük be gyorsan, mert akkor nem sok tárgyalnivalónk van most egymással.

Tölgyessy Péter: Van még azért egy csomó pont.

Antall József: Azokat vegyük végig, de mi akkor fogunk tenni egy külön nyilatkozatot. És akkor... Kérdésem

még lenne egy, miután ugye, a teljes... Ha szabad megkérdeznem, akkor azokat a szervezeteket, akik ezt a döntést meghozták, úgy értelmezzük-e, hogy az Ellenzéki Kerekasztalnak további működését - ami kiterjed a még függőben lévő kérdésekre, tehát sajtótörvény és mindazokra a félbemaradt kérdésekre, illetve a gazdasági bizottságoknak a felügyeletére kvázi, miután az Ellenzéki Kerekasztal alatt, lévén, hogy mi közös szerve mind a politikai mind a gazdasági bizottságban működő ellenzékieknek - fenntartjuk-e ezek után, vagy az Ellenzéki Kerekasztal működését kívánják-e megszüntetni ezzel.

Tölgyessy Péter: Erre nagyon egyszerű a válasz: azért nem vétóztunk, hogy az Ellenzéki Kerekasztal tovább tudjon működni. Úgy találtuk, hogy ez a megoldás vezethet arra, hogy az Ellenzéki Kerekasztal tovább...

Antall József: Tehát akkor az Ellenzéki... Azért mondom, hogy nyilvánvaló tisztában vagyunk azzal - nem tartozunk a hamvas szütleányok közé -, tehát nyilvánvaló, hogy itt politikai, egymással szemben is politikai küzdelem fog bizonyos mértékig kibontakozni, aminek a részünkről természetesen az alapnyilatkozatoktól függően a hangját, erejét és stílusát az fogja megadni, amilyen támadásban részesülünk. Tehát azért kérdezem meg azt, hogy... az Ellenzéki Kerekasztal fennmaradása nekünk is célunk, úgy gondoljuk, hogy az Ellenzéki Kerekasztalnak az is feladata, hogy befejezze, tovább folytassa mindazt, amit elkezdett, és egyben az is a feladata az Ellenzéki Kerekasztalnak, hogy a továbbiakban bizonyos kérdésekben gyakorolja az egyeztetést, amennyiben erre van lehetőség más kérdésekben. Tehát mondjuk a működését e szerint... A többi, azt hiszem, hogy a jövő, kár lenne most további nekünk... annyira ismerjük egymás álláspontját és egymást, hogy nem hiszem, hogy különösen többet most kellene. Mindenesetre a szakmai munka részét azt fejezzük be, az a javaslatom.

Tölgyessy Péter: Én is hasonlóképpen gondoltam, és azért próbáltuk ezt a megoldást megtalálni, hogy ilyen módon konszenzusra tudjunk jutni.

Mécs Imre: Egy megjegyzést tennék, hogy ez a polarizálódás augusztus 19-én kezdődött a nemzeti középnek a meghirdetésével, és végeredményben nem történt más, mint ez a polarizáció folytatódott. Tovább akarjuk folytatni a munkát.

Szabad György: Legyen szabad ezzel kapcsolatban egy másik megjegyzést tenni, hogy az Ellenzéki Kerekasztal számos személyisége - így például én is -, de az MDF hivatalosan is közzé tette, hogy semmiféle koalíciós megállapodást a választásokig nem köt. Tehát ez az elővágás ez nem olyan mélyen megalapozott.

Tölgyessy Péter: Én arra kérném a jelenlevőket, hogy politikai vitát most ne folytassunk... Menjünk tovább.

Antall József: Én is azt javaslom, hogy ezt utána folytassuk. Mécs Imre megjegyzésére pontos választ fogok tudni fordítva adni. De nincs értelme, mert vég nélkül folytathatjuk.

Tölgyessy Péter: Köszönöm szépen, és folytassuk a tárgyalást. Tehát ezzel a köztársasági elnök megválasztása ügyében az Ellenzéki Kerekasztal állást foglalt. S azt is a felek bizonyára tudják, hogy az MSZMP írásos javaslata a köztársasági elnök megválasztásának kérdésében 1989. november 25-e. Tehát az Ellenzéki Kerekasztal hogyan fog nyilatkozni a megválasztás időpontjának tekintetében? Kérdezném. Mert az MSZMP megtette a javaslatát, november 25-ére.

Szabad György: Ezt miben tette meg, ezt a javaslatot?

Tölgyessy Péter: Az alkotmánymódosítás szövegében szerepel ez a dátum.

Antall József: Tervezetben. *(Tölgyessy Péter: 25-e. Annyit módosult.)* Miután a középszinten...

Szabad György: És hol van ez a tervezet, mi megkaptuk?

Tölgyessy Péter: Megkaptuk.

Antall József: Ennek nincs jelentősége. Nem pontosan érzékeljük, hogy most azok a társaink, akik nem hajlandók aláírni... most már félreértés ne essék, mi ezt lezártnak tekintjük ebben a pillanatban, és semmiféle érvet, semmiféle politikai vitát nem tartunk szükségesnek folytatni. *(Tölgyessy Péter: Nem is adnék szót ilyen kérdésnek.)* Pusztán tárgyalás-technikai szempontból kérdelem, hogy az Ellenzéki Kerekasztal egésze kívánja-e akkor most azt, hogy a javaslatunkat, mintha mi sem történt [volna], azért technikailag és a szakmai tartalmi kérdésekben így folytassuk-e?

Tölgyessy Péter: Mire gondolsz?

Antall József: Például feltettél egy kérdést. Na most, az a kérdés, hogy ha felteszel egy olyan kérdést, hogy mi legyen akkor az Ellenzéki Kerekasztal álláspontja ebben...

Tölgyessy Péter: Azoknak, akik aláírnak, azoknak mi az álláspontja... Ezt szeretném kérdezni.

Antall József: Most az a kérdés, hogy akkor ezt most idetartozónak tekintjük...

Tölgyessy Péter: Jó, hát ha úgy gondolod...

Antall József: Bocsánat, nem, nem, nem. Én egy kérdést teszek, hogy ti változatlanul helyesnek tartjátok, mert mi készségesek vagyunk a javaslatunkat elmondani. Lévén, hogy nincsenek titkaink.

Tölgyessy Péter: Én úgy érzem, hogy továbbra is létezik az Ellenzéki Kerekasztal, és ez a természetes, hogy az itt jelenlevők ezt...

Antall József: Kérem szépen. Ezeknek a... Itt e pillanatban elnök úrnak az SZDSZ részére, akkor az eddigi álláspontunk összegezéséként, szervezeteként, tessék. *(Kiosztja az MDF írásban összefoglalt álláspontjának egy-egy példányát.)* Ami erre vonatkozik. Kereszténydemokrata, szociáldemokrata, Fidesznek...

Tölgyessy Péter: Igen, én gyorsan olvasok, és már elolvastam a szöveget; meg szeretném kérdezni, hogy nagyon világos, amit ír a Demokrata Fórum, de erre nézve mit nyilatkozik a Demokrata Fórum, hogy a köztársasági elnök megválasztását 1989. november 25-én...

Antall József: Úgy gondoljuk, hogy ennek a mi... annyit kívánunk. Mert mi nem kívánjuk kötelezni. A mi megfogalmazásunk - ha figyelmesen elolvassa valaki - arra vonatkozik... *(Felolvass.)* "Ha a köztársasági elnök megválasztására az új országgyűlés megválasztása előtt kerül sor, a politikai átmenet időszakában, akkor a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással választják meg négyévi időtartamra." Tehát mi nem írjuk elő sem azt, hogy legyen közvetlen választás, mert az 1946. évi I. törvénycikk alapján megszületik a történeti kontinuitással helyreállított alkotmány. Megszületik, és a mi álláspontunk szerint, mi csak egy záró rendelkezést teszünk, amennyiben a jelenlegi Országgyűlés, miután megszavazta az alkotmánymódosítást, fenntartja azt az álláspontját, hogy köztársasági elnököt kíván választani még az új Országgyűlés összeülése előtt, abban az esetben nem választhatja meg másképp, csak közvetlen választással, mert ebben az Országgyűlésben mi nem bízunk, mert nem érezzük hitelképesnek, és ebben az esetben csak közvetlen választással indokolt, mert ez az átmenet-fogalom...

Tölgyessy Péter: Világos, ne haragudj, hogy közbevágom, fél öt van. Én azt szeretném megkérdezni még egyszer, nagyon világosan, hogy az MSZMP javaslata az, hogy november 25-én legyen-e a választás. Erre...

Antall József: Igen. Ezt politikai kérdésnek tekintjük, amit ezen belül az alkotmánymódosításban nem kell, ezt a záró rendelkezésben, később is dönthet az Országgyűlés erről... *(Tölgyessy Péter: Tehát ez ne legyen a megállapodás része.)* Nem. Ennél fontosabbnak tartjuk azt, hogy az országgyűlési választást össze kell kötni, tehát kötelezni kell ezzel együtt - ha végig tetszenek olvasni -, nem állhat elő olyan helyzet, hogy megválasztják a köztársasági elnököt, és utána az országgyűlési választást nem tűzik ki. Tehát az alkotmány szerint meg kell a köztársasági elnökválasztással együtt, utána a megválasztását követően, mivel az alkotmány azt mondja ki, hogy a köztársasági elnök írja ki a választást, és mivel az ideiglenes elnöknek nincsen erre jogosultsága, akit... - ez mind még a közös megállapodásunkon alapszik. Nincs jogosultsága, a köztársasági elnök... és a politikai megállapodásban annak kell benne lenni, hogy a köztársasági elnök hivatalba lépésétől az első intézkedésének kell lenni az országgyűlési választás kiírásának.

Tölgyessy Péter: Igen. Tehát hogyha az MSZMP megteszi ezt a javaslatát, akkor úgy kell válaszolnunk rá ezek szerint...

Antall József: Fogunk válaszolni, az a javaslatom, hogy tekintettel arra, hogy itt világos, hogy kétfelé váltak az álláspontok, két szószóval ezt be fogjuk jelenteni, és a másik félnek kérjük ennek a tudomásulvételét...

Tölgyessy Péter: Ebben a kérdésben legyen két szószó; csak a köztársasági elnöknél.

Antall József: ...hogy abban a kérdésben, amiben véleményeltérés van közöttünk, és azt javasolnám, hogy... ez természetesen a tárgyalófeleltől függ. Én azt javasolnám, és mi történelmi felelősségünk tudatában vagyunk, amikor ezt a lépést megtesszük, nyilván a másik fél is. *(Tölgyessy Péter: Igen. Gondolom.)* Éppen ezért nem kívánunk külön előzetes szemrehányásokat tenni, hiszen volt elég alkalmunk megvitatni. Azt azonban, hogy az itt képviselt ellenzéki szervezetek olyan magatartást fognak-e tanúsítani a nyilvánosság előtt, amikor ebből a szobából kilépünk, amivel nem szórakoztatjuk a másik felet, és közös pozícióinkat nem rontjuk - közös pozíciókat, megismétlem - ebben bízunk. Abban az esetben, ha nem, akkor természetesen... Én úgy gondolom, hogy helyes lenne... *(Tölgyessy Péter: Igen. Köszönöm szépen. Szerintem menjünk tovább.)* Közös érdeke nyilvánvalóan az ellenzéknek.

Tölgyessy Péter: Parancsoljon.

Boross Imre: *(Antall Józsefhez)* Kérem szépen, ez a szöveg, ez egy olyan szöveg, amely elfogadható?

Antall József: Ez abban a formában került, ez nyilvánvaló egy olyan szöveg, amit átadunk és ennek a megfogalmazása már az alkotmányjogászok, Somogyvári [István] és egy pár...

Boross Imre: Világos. Na most, te úgy ítéled... mert ez a szöveg meg kell, hogy mondjam, egy nagyon jelentős kompromisszum a mi javunkra, ugyanis ebben a szövegben az van benne, hogy általában nem közvetlen lesz a választás, ez speciális eset. *(Antall József: Természetesen.)* Te úgy ítéled, hogy a másik fél ezt el fogja fogadni?

Antall József: Merem remélni. Mi nem változtattuk meg a köztársasági elnök... mi az 1946. évi I. törvénycikket nem változtattuk meg, hanem a politikai átmenetbe egy záró ideiglenes rendelkezést...

Tölgyessy Péter: Igen. Tehát akkor ezt a kérdést lezárhatjuk, ez a kérdés megoldódott, tehát a köztársasági elnök ügyében - mivel ez egy vitatott kérdés - két szóvivője lesz az Ellenzéki Kerekasztalnak. Egy szóvivője azoknak, akik ebben a kérdésben nem tudnak aláírni, egy másik pedig azoknak, akik alá tudnak írni; és akik alá tudnak írni, azok nyilatkozni fognak arra nézve, hogy az MSZMP pontos dátummal aláírt javaslatára mit

mondanak.

A következő kérdés még mindig a köztársasági elnöknek az ügye. A köztársasági elnök felelősségre... Kérem szépen, figyeljünk ide, nagyon kevés az idő, és haladnunk kellene. A köztársasági elnök felelősségre vonásának a kérdése; az Ellenzéki Kerekasztal itt az 1848. évi III-as törvény alapján egy különleges ítélkező tanács föllállítását javasolja. Az MSZMP az vagy az Alkotmánybíróság hatókörébe akarja ezt tenni, vagy pedig egy más típusú különleges ítélő tanács, főleg a Legfelsőbb Bíróságból álló különleges ítélő tanács hatókörébe akarja tenni. Én úgy hiszem, itt az Ellenzéki Kerekasztalnak ki kell tartania az 1848. évi III-as megoldása mellett. Konszenzus van ebben a kérdésben? Köszönöm.

A következő kérdés a Számvevőszék. A Számvevőszék intézményében annyiban, amennyiben az alkotmányt illeti, teljes konszenzus van a felek között, ami vita volt még, abban a hét végén meg tudtunk állapodni. Az Ellenzéki Kerekasztal - mint korábban is bejelentette - elvárja, hogy az MSZMP a II/5-ös bizottságunk elé vigye a számvevőszéki törvény szabályait, és az MSZMP ígéretet tett arra, hogy... első olvasatban ezt nem tudja megtenni, mert a képviselők lázadást fognak végrehajtani, de ígéretet tett arra, hogy csak első olvasatban fogják a parlamentben megvitatni a Számvevőszék intézményét, és a második olvasat az legkorábban októberben lesz, és közben meg lehet vitatni. Ehhez szerintem minimumként kell ragaszkodni, mondani kell, hogy vigyék be már első olvasatban is hozzánk, de szerintem egyik szemünk behunyásával ezt a megoldást adott esetben el lehet fogadni.

A Számvevőszéknél még egy fontos kérdés, hogy a politikai megállapodás része legyen a következő - erről az MSZMP-vel szintén megállapodtunk a hét végén -, hogy a Számvevőszék három első számú vezetője közül csak egy elnökhelyettest lehet megválasztani. Az elnököt, illetve a másik elnökhelyettest majd az új Országgyűlés fogja megválasztani, abban az esetben, hogyha a II/5-ös bizottságunkban egyáltalán beleegyezzünk a Számvevőszék föllállításába. Ennyit a Számvevőszék kérdéséről.

Nekem az a benyomásom, hogy fontos dolog alkotmányügyekben nincsen, így megkérném Pető Ivánt...

Horváth Balázst és Pető Ivánt, hogy a pártügyekben referáljanak a hétfőn történt tárgyalások eredményeiről.

Pető Iván: Többeknek ki tudtam osztani, mert kézhez kaptuk több példányban a párttörvény tervezetét, nem tudom, hogy mindenkire eljutott-e, nincs elég példány belőle. Ma délelőtt készült el, a következő két dologról kéne néhány pillanat alatt beszélni.

Az első a munkahelyekről való kivonulás ügye. Megfogalmaztuk az "A" és "B" verziót, olyan tartalommal, mint amiben itt egyetértés volt. Tehát a mi álláspontunk az "A" verzió, a "B" verzió az MSZMP álláspontja, ezt nem érdemes ismertetni, azt hiszem. A másik dolog, amiben két verzió maradt...

Antall József: Különnyilatkozatot teszünk... Ez már nem érint benneteket, mert semmit nem írtok alá.

Pető Iván: A nyilatkozat - abban maradtunk Balázssal együtt -, hogy szerdáig eljut az Igazságügyi Minisztériumhoz. A különnyilatkozatunk.

A másik dolog, amiben kétfajta verzió maradt a törvényben - az tartalmában talán még keményebb mint ez volt... egy pillanat mondom. Az "A" változat, az MSZMP elképzelése az úgy szól, hogy a pártok politikai céljaik megvalósítása érdekében a tulajdonukban, kezelésükben, használatukban álló javakat működtethetik - most nem pontos a szöveg, de a tartalma lényegében ez. A mi verzióink pedig csak a tulajdont hajlandó ez ügyben elfogadni. Ehhez csatlakozott a Harmadik Oldal is. Tehát az MSZMP a kezelési jog transzformálásáról, működtetéséről nem hajlandó lemondani. Ebben is két verzió van.

A harmadik, amiben nyitott, és a ma délutáni ülésre vár a döntés, az a 2-es számú melléklete ennek a törvénytervezetnek. A 2-es számú melléklet a bejegyzésre vonatkozik, vagy bevallás. Nem tudott az MSZMP választ adni arra, hogy elfogadja-e a mi javaslatunkat, ami az ingatlanoknál nem globális értéket, hanem naturáliában kívánja az ingatlanokat... jobban mondva telekkönyvi adatok alapján kívánja az ingatlanokat felsorolni, hivatalok... most nem kívánom mind felsorolni. Tehát lényegében módszertani különbségekről van szó. A mi álláspontunk az volt, hogy legyen áttekinthető az MSZMP vagyona ennek a bevallásnak alapján. Erre nem tudott nyilatkozni az MSZMP tárgyalóküldöttsége - majd talán most kapunk választ.

A negyedik dolog az a záróparagrafusa a rendelkezésnek, azt fölolvastam, mert ezek szerint nem jutott el mindenkire, ennyire jutottunk vagyonyügyekben, illetve jobban mondva az átmenet finanszírozási ügyekben. Az pontosan így hangzik: *(Felolvas.)* "A pártok általános választásokig terjedő időre vonatkozó állami költségvetési támogatásáról, és működésük átmeneti dologi feltételeinek megteremtéséről az országgyűlés e törvény elfogadásával egyidejűleg dönt." Tehát semmi tartalmi része a dolognak nincs, jobban mondva, pontosabban az a nyilatkozat, amit Pozsgay Imre ígért az elmúlt tárgyalás végén, az biankó módon a kezünkben van, tehát még a számokat nem közölték, a nyilatkozat az így hangzik: "A magyar..." Nem biztos, hogy ez a végleges formája, ezt Budzsákliá Mátyás fogalmazta, ki van pontozva. A lényeg az az, hogy ki van pontozva az, hogy hány napon belül adja át a kormánynak a mellékelt lista szerint az ingatlanvagyon, ami a működés feltétele, illetve hány napon belül adja át, mond le a támogatásának egy részéről.

És végül, még hozzátartozik a párttörvényhez kapcsolódó dologhoz, hogy összegeztük egy nyilatkozatszerűségben azt, hogy meddig jutottunk az átmenet finanszírozási feltételeivel kapcsolatban. Ebből se jutott azt hiszem mindenkinek. Hét pontból áll ez a nyilatkozat. A tartalmát mindenki ismeri, mert nagyjából az, amiről itt már többször szó esett, tehát hogy hogy működik... milyen előzetes hozzávetőleges megállapodások vannak az átmeneti időszak finanszírozására. Ez nem jogszabály, hanem ez csak egy álláspont-összegzés. A három fél miben tudott ez ügyben megállapodni. Itt tartunk, a törvény szövege - mondom még egyszer - három helyen "A" és "B" verziót tartalmaz.

Tölgyessy Péter: Köszönöm szépen Pető Iván ismertetését, meg szeretném kérdezni, hogy a függő kérdéseket milyen módon akarja elintézni az Ellenzéki Kerekasztal, s nagyon kérem a hozzászólókat, hogy röviden tegyék ezt meg. Mert itt rengeteg kérdés van "A", "B" ponttal megoldva.

Szabad György: Kérem szépen, Horváth Balázs segítségével mi úgy gondoljuk, hogy nyilatkozatot teszünk, nem változatot kívánunk, érdemleges változtatást, az első oldalon a preambulumban többes számot, tehát pártok társadalmi rendeltetése, nyújtsanak... lényegtelen. Kívánnánk, hogy ha az MSZMP "B" változatába beleszólunk, ott a második bekezdés c) pontjában a munkahely szakmai tevékenységére irányozó határozatot nem hozhatnak. A "szakmait" kihagyandónak ítéljük. Az első pontnál beveendőnek az oktatási intézményeket. Az 5. oldalon az 5. §-ban a (3) bekezdésben egy olyan visszautalás, mely szerint a második bekezdésben említett költségvetési támogatás a párt bevételeinek 50 százalékát nem haladhatja meg - ez úgy precizírozódik, hogy a második bekezdés második mondatában említett költségvetési támogatás, tehát nem az egész támogatás, hanem csak a 75 százaléknak az 50 százaléka. Értelemszerűen.

Na most, az utolsó ilyen természetű észrevételünk az a 11. oldalon a 19., pillanatig... 16. §-sal kapcsolatos, ahol megint, ha nem lesz megegyezés - mert hiszen itt nincs megegyezés -, akkor nyilatkozatban kívánjuk rögzíteni a megegyezés hiányát e tekintetben, mert ezt nem írjuk mi sem alá, amennyiben ez a kérdés nyitva marad.

(Tölgyessy Péter: Most szeretném megkérdezni a feleket...) Hasonlóképpen a 19. oldalon... a 19. §, a 13. oldalon. Ez tulajdonképpen az 5. §-ra visszautal. Tehát, ha ott nem fogadják el a mi javaslatunkat, akkor ez a paragrafus is nyitva marad, értelemszerűen. S végül, ugye, hát mélységesen érdekel bennünket Pozsgaynak ez a bizonyos biankó nyilatkozata, mert a mi állásfoglalásunk, illetve nyilatkozatunk ennek a tartalmától függ. Mindez jelzi azt, hogy mi nem en bloc fogadjuk el a dolgokat, hanem akkor, hogyha megfelelnek a mi általunk kikötött álláspontnak.

Tölgyessy Péter: Igen. Tehát akkor lehet csak része a megállapodásnak a párttörvény, hogyha ezekben a kérdésekben, amiket elmondtál, az MSZMP lényeges engedményeket tesz. Különböző felfogásom szerint...

(Antall József: Nem lényeges, konkrét.) Konkrét engedményeket tesz. Szerintem a párttörvény ügyeit befejezhetjük ezzel a két vitával. Köszönöm szépen.

A választási ügyek a következő témakör. A választási ügyeket majdnem teljes egészében lezártuk. Ma volt egy bizottsági ülés, én áttekintettem ott a választójogi törvényt, nekem volt vagy húsz-huszonöt apró észrevételem, ezeket az MSZMP egy kivételével elfogadta. Az egy kivétel az volt, hogy kértük az MSZMP-t, hogy szerepeljen a választási törvényben, hogy azok a médiumok - ezek legyenek akár újságok, tévé, rádió, akármicsoda -, amelyek fizetett hirdetéseket felvesznek, azok a választások időtartama alatt a pártok hirdetéseit legyenek kötelesek felvenni. Tehát ne hivatkozassanak arra az MSZMP-lapok, hogy kérem szépen, nekem már annyi házassághirdetésem van, hogy nincs hely. Ezt az MSZMP nem akarja elfogadni, mondván, hogy eddig nem volt sajtószabadság, és állandóan felülről dirigáltak az újságoknak...

Szabad György: Szerintem ne menjünk bele ennek a részleteibe.

Tölgyessy Péter: Jó. Tehát szerintem ezt tartsuk fenn, mert ez fontos ellenzéki érdek. Alig van újságja az ellenzéknek. Próbáljuk fönntartani.

Antall József: És a választójognál a 100 millió...

Tölgyessy Péter: Az megvan, megegyeztünk a legutóbb. 100 millió forintban.

Antall József: Na most, vannak a kimaradtak, amik jönnek, a munkásörtség... Ezeket csatolni kell.

Tölgyessy Péter: A munkásörtség kérdésénél az MSZMP azt az ígéretet tette, hogy a most következő ülésen fog választ adni, s akkor, hogyha elfogadja a mi javaslatunkat egy az egyben, akkor válaszolunk azonnal, feltehetőleg nem fogja, akkor meglátjuk, időt kérünk, vagy valahogy eljárunk. Köszönöm szépen, van még valami?

Teleki János: Ki fog elnökölni a középszintű ülésen?

Tölgyessy Péter: Soros elnök az SZDSZ.

Antall József: SZDSZ lesz. S a plenáris? Akkor a plenárison... abban maradunk, miután ott már eldőlt, ott már megoszlunk, itt nem probléma, mert itt még csak közlések vannak. De itt közöljük már, mert a középszinten közölni kell.

Tölgyessy Péter: Én jobbnak látnám, hogyha a közleményeket nem itt kéne fölolvadni, hanem a plenáris

ülésen.

Antall József: A plenáris ülésen nem lehet. A középszinten ismertetni kell az álláspontunkat... *(Tölgyessy Péter: Azt természetesen.)* ...álláspontunkat, azt, hogy ez történt, ezt középszinten kell, mert fel kell készülni. Hát a konszenzus szövegét elő kell készíteni - mit írunk alá?

Tölgyessy Péter: Természetes. Természetes. A középszinten közölni kell, hogy az Ellenzéki Kerekasztal öt szervezete ezt aláírja, a másik öt [sic!] nem. Többet nem. Plenáris ülésen teszi meg mindenki a rövid ünnepélyes nyilatkozatát...

Antall József: A Ligától nem kaptunk még választ.

Vitézy László: A szociáldemokraták válaszoltak?

Tölgyessy Péter: Nem még.

Antall József: A szociáldemokraták válaszoltak. Bocsánat.

Tölgyessy Péter: A szociáldemokraták azt válaszolták, hogy nem vétóznak, s azt, hogy aláírják-e a megállapodást vagy se, azt még időben el fogják dönteni.

Vitézy László: Igen. Tehát akkor *(néhány szó nem érthető)*. Mindenekelőtt köszönet a megfigyelési lehetőségért, és azért, hogy elmondhattuk a véleményünket. A párttörvénnyel kapcsolatban: mivel abban szerepel az a kitétel - tehát a "B" változatban -, hogy a pártok bent maradhatnak a munkahelyeken, és a mai Országgyűlés elfogadhatja, ezért mi ezt nem tartjuk elfogadhatónak, még az alternatívát sem...

Szabad György: Mi sem fogadunk el változatot, mi nyilatkozatot teszünk.

Vitézy László: De hát mi azt mondjuk, hogy ha ez bármilyen módon szerepel benne, ezt mi nem tudjuk aláírni. Ugyanez vonatkozik a pártvagyon kérdésére, hogyha abban bármilyen szava van - felosztásában, odaítélésében - a jelenlegi Országgyűlésnek, ezt szintén nem fogadhatja el a Liga, mert próbaperként szerepelhetne egy SZOT-tal történt vagyongegosztásnál, és ezt mi veszélyesnek tartjuk. A köztársasági elnökkel kapcsolatban nincs kompetenciánk, mert hiszen a mi szervezetünkben több pártnak a tagjai vannak, SZDSZ-esek, MDF-esek, fideszesek satöbbi. Tehát nyilvánvaló, hogy ez pártszerű dolog... MSZMP-tag is van, most mondják. *(Közbeszólás: Jól néztek ti ki.) (Derűltég.)* Tehát ezt pártszempontok döntenek el.

Antall József: Ti ezt akarjátok ismertetni ott?

Vitézy László: Igen. Igen.

Tölgyessy Péter: Jó, akkor volna még valami felvetés? Parancsolj. Kérlek nagyon röviden, mert öt órákor kezdődik...

Teleki János: Egyetlen felvetésem van jogilag, a megjegyzés rovatban, amit itt az MDF... a záró rendelkezésben "az új országgyűlés... a politikai átmenet időszakában...", hogy nem kéne egy szóval valahogy ezt konkretizálni, mert esetleg négy év múlva nem hivatkozhatnak-e arra, hogy ismét politikai átmenet...

Antall József: Nem voltál itt. Az átmenetben háromoldalú megegyezés van, hogy az átmenet lezárul a parlamenti választásokkal. Ez az átmenet. Tamás Gáspár [Miklós] javaslata alapján elfogadtuk.

Tölgyessy Péter: Köszönöm szépen mindenkinek a figyelmét. És találkozunk a középszintű ülésen.

Szabad György: Csak azt azért kérem, hogyha Tölgyessy Péter elnököl, akkor ne úgy fogalmazzon mint most, hogy van öt szervezet, amelyik a megállapodást aláírja, mert mi részben aláírunk, részben nyilatkozunk.

Antall József: Sőt, azt kérjük, hogy a mi szervezeteink nevében mindig mi. Szót adjon.

Tölgyessy Péter: Természetesen.

Kónya László: És először adj szót.

Antall József: Tehát elnökölsz mint semleges, és miután elnökölsz, megadod a szót a mi szervezeteinknek, illetve azoknak, akik...

Tölgyessy Péter: Nem fogok semmivel sem kevésbé inkorrektül eljárni, mint más elnökök jártak el. Pontosan ugyanazt a magatartást fogom tanúsítani, mint az eddigi elnökök.

Boross Imre: Ez annyit jelent, hogy eddig volt inkorrekt eljárás, csak az... *(Tölgyessy Péter: Nem.) (Egyszerre többen beszélnek.)*

Szabad György: Azt szeretném kérdezni, ha nektek ez volt az álláspontotok, akkor miért nem mondtatok ellen a globalitásnak? Amikor te voltál a szóvivő, s a Pozsgay előterjesztette...

Tölgyessy Péter: Én nem voltam akkor a szóvivő, én nagyon régen voltam, s akkor még ilyesmi szóba sem jött, hogy globalitás.

Szabad György: A múltkori ülésen jött a papír.

Antall József: Megállapodtunk abban, hogy nem vitatkozunk egymással. Nincs értelme.